

The Comics Journal on tehnyt englanninkielisen maailman laadukainta sarjakuvajournalismia jo 20 vuotta. Siinä sivussa lehden kustantamosta Fantagraphicsista on sukeutunut yksi Pohjois-Amerikan kolmesta tärkeimmästä laatusarjakuvien julkaisijoista. Ne muut ovat Kitchen Sink ja Drawn & Quarterly, jotka on esitelty Sarjainfossa jo aiemmin.

"Vuonna 1976 minä ja kumppanini Kim Thompson jätimme collegen ja journalismin opinnot kesken. Valtasimme Nostalgia Journal -lehden ja poistimme siitä muun populaarikulttuurin paitsi sarjakuvat", päätoimittaja Gary Groth kertoo lehtensä synnystä.

"Tahdoimme soveltaa journalismin opintojamme johonkin, mistä välitimme, ja halusimme tehdä vastuullista journalismia sarjakuvasta, kohdella sarjakuvaa samalla tavalla kuin muita taiteita käsiteltiin. Siinä ne meidän lähtökohtamme olivat."

"Siihen aikaan ei julkaistu juuri muuta kuin supersankareita. Undergroundkin näytti olevan hiipumassa. Olin kuitenkin liian nuori ja innokas turhautuakseni. Pääsin supersankareita vastaan ja olin tyytyväinen vihaisen vastaanhangoitteijan rooliini."

Asiat alkoivat muuttua 80-luvun alussa, kun ensimmäiset vaihtoehtosarjakuvat ilmestyivät. Amerikan markkinoilla ne olivat uutta, eivät oikein undergroundia mutta eivät ainakaan mainstreamia. Joistakin ensimmäisistä yrittäjistä käytettiin on the ground -termiä. Sellaisia olivat mm. Star Reach -kustantamon tieteesarjat.

"Minulle asiat alkoivat todella muuttua vuonna 1982, kun Raw, Weirdo ja Love and Rockets ilmestyivät kaikki noin vuoden sisään. Se oli merkki vaihtoehto-

sarjakuvan alkamisesta. Love and Rockets aloitti myös Fantagraphicsin kustannustoiminnan tosissaan. Aiemmin olimme jo julkaisseet jotain pientä."

Raw oli Art Spiegelmanin legendaarisen avantgardesarjakuvalehti, Weirdo Robert Crumbin alullepanema undergroundin perinteen jatkaja ja Love and Rockets Hernandezin veljesten kulttisuosikiksi kasvanut lehti.

Nykyään Fantagraphics julkaisee noin kuusi sarjakuvalehteä ja pari-kolme albumia kuukaudessa ja lisäksi toiset kuusi Eros-lehteä ja yhden Eros-albumin. Comics Journalin levikki on vakiintunut 8-10 tuhannen välille.

"Comics Journal ei tuota voittoa mutta ei tappiotakaan. On ihme sinänsä, että se pyörii omillaan. Meillä on tuharkunta tilaajaa ja sarjakuvakauppojen ulkopuolella sitä myydään noin 1500 kappaletta. Loput menevät varsinaisille sarjakuvamarkkinoille."

"Meillä ei koskaan ollut mitään suunnitelmaa ryhtyä kustantamoksi. Love and Rocketskin tuli meille vain postissa. Etenimme vain perstuntumalla, julkaisimme Comics Journalia ja kritisoimme kaikkea kuutisen vuotta ennen kuin tajusimme olevamme kustantamo."

"Olin 21 kun aloitimme Comics Journalin ja suunnilleen 25 kun aloitimme Love and Rocketsin. Asuimme ja työskentelimme ensimmäiset viitisen vuotta yhdessä isossa talossa, jossa meitä oli viisi. Oli tietysti laitonta hoitaa bisneksiä ja asua samoissa tiloissa. Yritimme vain raapia leivän kasaan."

"Emme tietenkään olleet mitään liikemiehiä. Meillä ei ollut perheitä eikä velvollisuuksia. Nyt emme voi olla enää ihan yhtä huolettomia. Mukana on enemmän rahaa, työntekijöitä ja vastuuta. Meille riippumattomuus on yhä tärkeää. Kim ja minä omistamme koko firman."

Joskus Fantagraphicsia on moitittu Eros-alamerkistä, joka julkaisee pornoa. Gary Groth ei halua siitä huonoa omatuntoa.

"Perustimme Eroksen, jottei meidän tarvitsisi myydä osaa firmastamme tai etsiä jotain sijoittajia. Eros-albumit myyvät paremmin kuin mikään muu, Eros-lehdet vähemmän kuin parhaat laatu-lehdet, mutta enemmän kuin keskimäärin. Eros tuottaa tarpeeksi, jotta voimme julkaista kokeellisia juttuja, sellaisia kuin

Chris Ware ja Peter Kuperin sarjat."

Fantagraphicsin menestyvin laatutuote on Peter Baggen Hate noin 20 000 kappaletta. Hernandezin veljekset ja Daniel Clowes myyvät 13-14 tuhatta.

Entäs onko siinä mitään ristiriitaa, että Fantagraphics julkaisee sekä sarjakuvia että niitä kritisoivaa lehteä?

"Kai sen pitäisi olla ongelma, koska onhan siinä ristiriita. Mutta ei se ole koskaan minua vaivannut. Yritän olla piittaamatta siitä ja tehdä Comics Journalia niin kuin tekisin sitä muutenkin. Kerran kyllä nousi vähän mököä, kun julkaisimme murskakriittikin Daniel Clowesista... Mutta minulle on tärkeintä julkaista ja edistää yksilöllistä sarjakuvaa." ◉

"Minulle asiat alkoivat todella muuttua vuonna 1982, kun Raw, Weirdo ja Love and Rockets ilmestyivät kaikki noin vuoden sisään. Se oli merkki vaihtoehtosarjakuvan alkamisesta."

Gary Groth on puurtanut 20 vuotta hyvän sarjakuvan puolesta

Harri Römpötti

Peter Baggen näkemys Gary Grothista.